

Konferencja popularno-naukowa
„Ochrona wód i wybrzeża Morza Bałtyckiego
w obliczu zagrożeń ekologicznych”
Kołobrzeg, dn. 16 marca 2023 roku

Współczesne problemy Bałtyku

Monika Wiśniewska

NATIONAL
MARINE
FISHERIES
RESEARCH
INSTITUTE

AKWARIUM
GDYŃSKIE

Jak to wszystko się zaczęło?

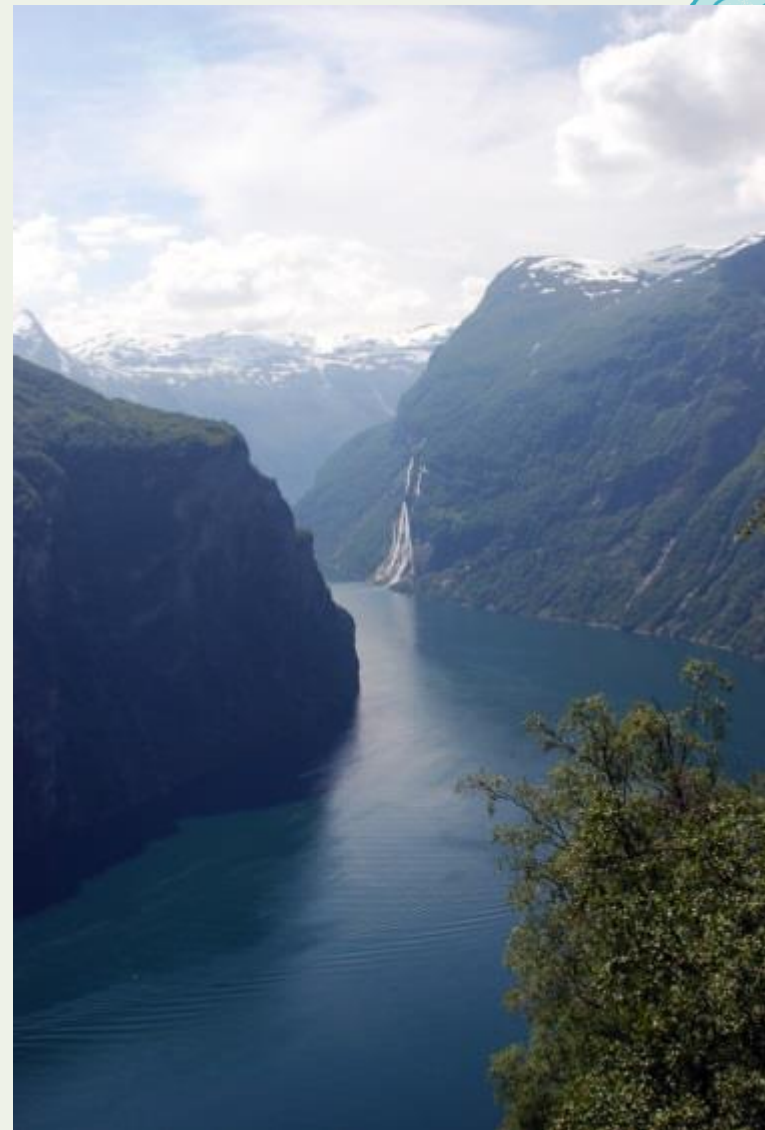
Źródło: www.disneyplus.com

Zlodowacenia i przesuwanie się lądolód

LODOWIEC – krajobraz na północy

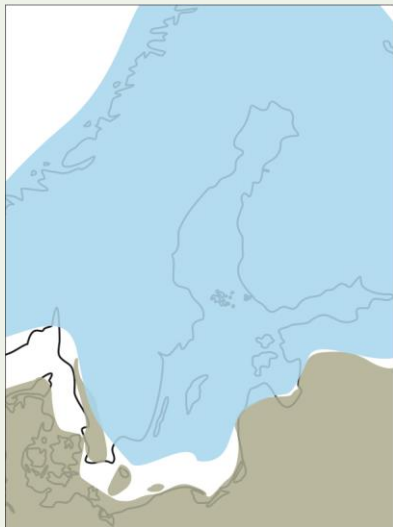

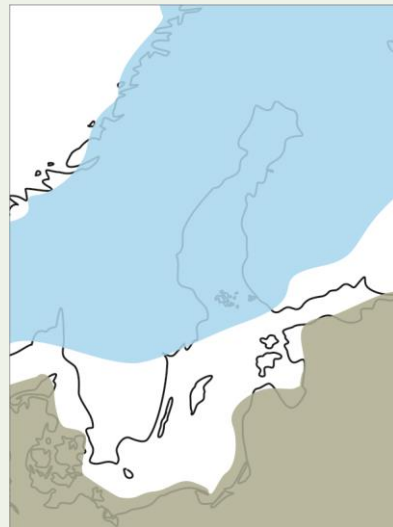
LODOWIEC – krajobraz na południu

Historia powstania Morza Bałtyckiego

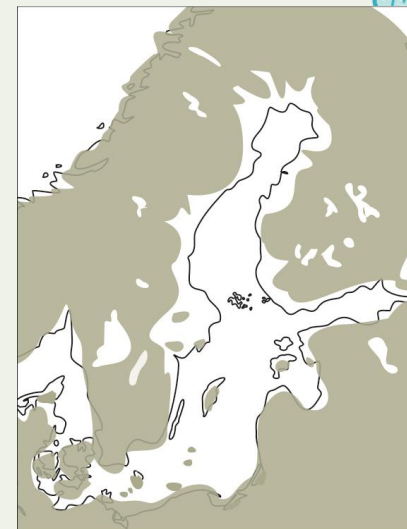
Bałtyckie jezioro
lodowcowe

Morze Yoldiowe

Jezioro Ancylusowe

Morze Litorynowe

Bałtyk współczesny

Cechy Morza Bałtyckiego

położenie

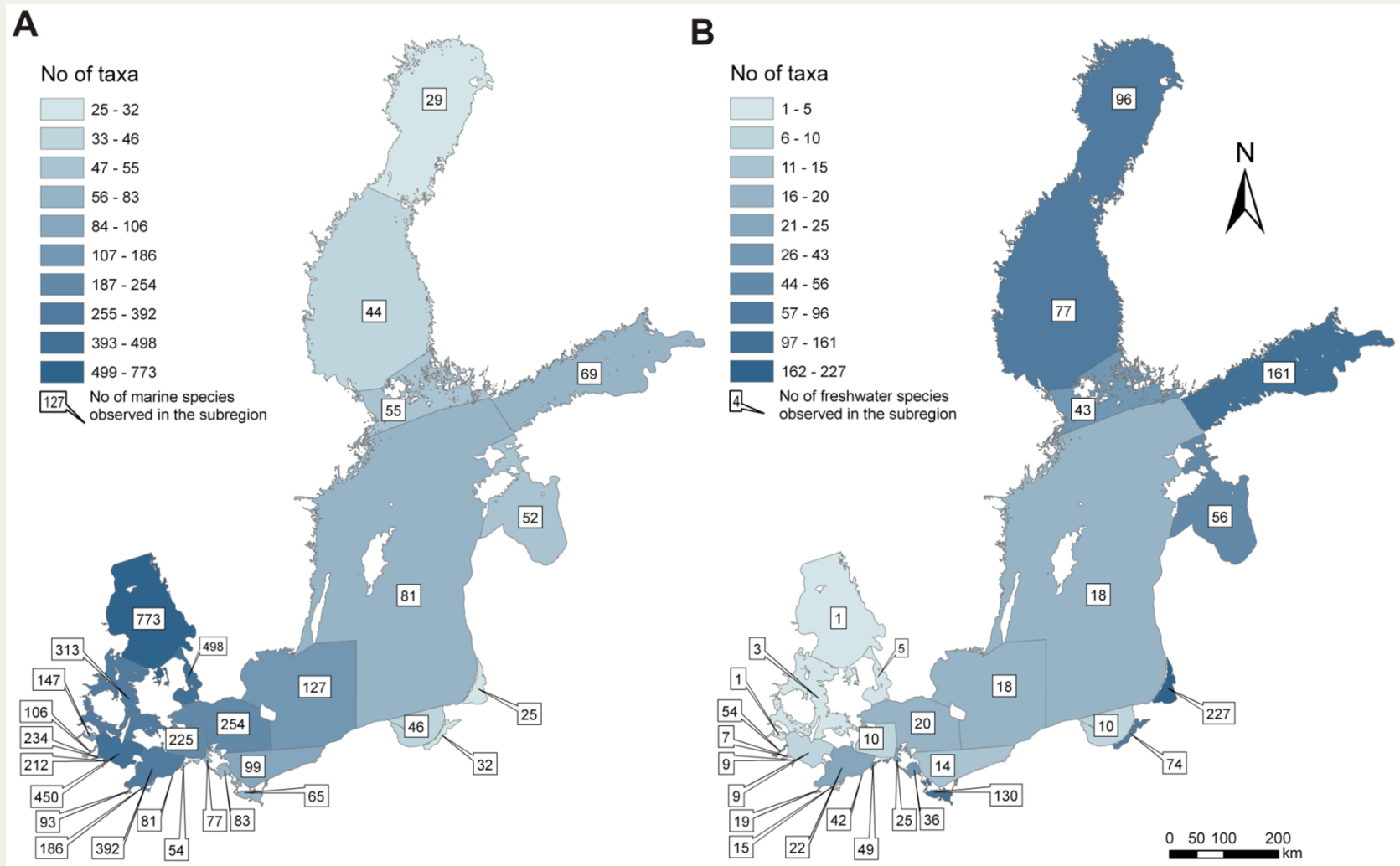
głębokość

zasolenie

Bioróżnorodność

Liczba taksonów morskich (A) i słodkowodnych (B)

Mieszkańcy Bałtyku...

pąkla

nereida

krabik

stornia

szczupak

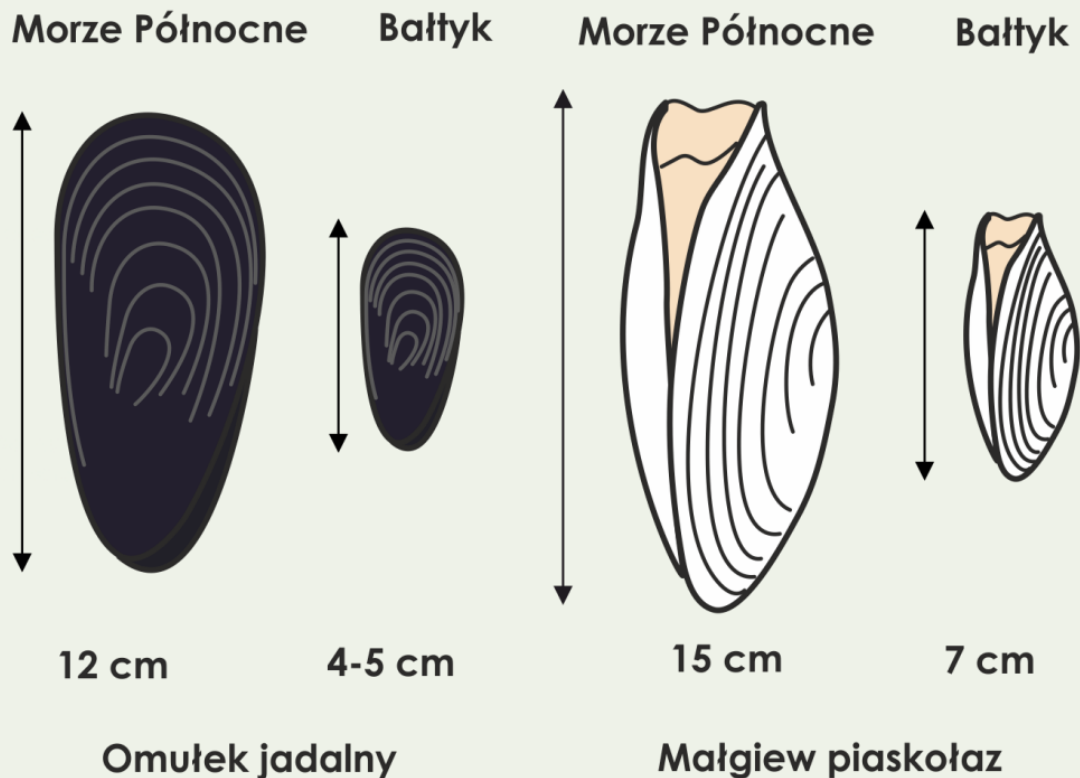

morświn

... i ich przystosowania

Zmniejszenie rozmiaru ciała - pauperyzacja

Część gatunków morskich występujących w Bałtyku osiąga znacznie mniejsze rozmiary niż ich krewniacy w sąsiednim Morzu Północnym, gdyż muszą poświęcić więcej energii na adaptację do nietypowych warunków środowiska, niż na wzrost.

Współczesne problemy Bałtyku

wlewy wód pełnomorskich

ocieplenie klimatu

zanieczyszczenia
i antropopresja

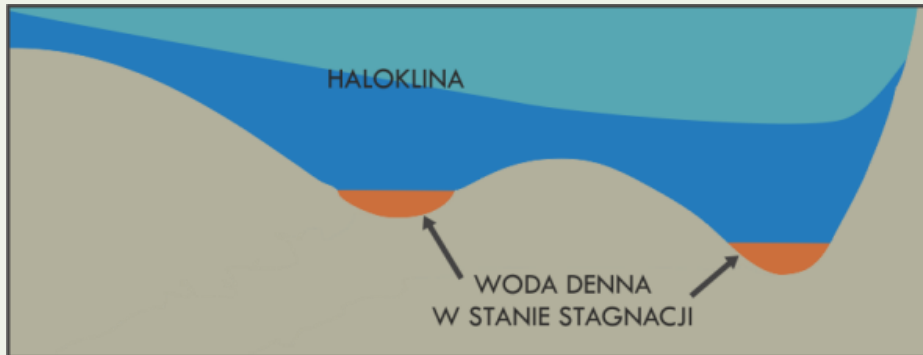

intensywne połowy

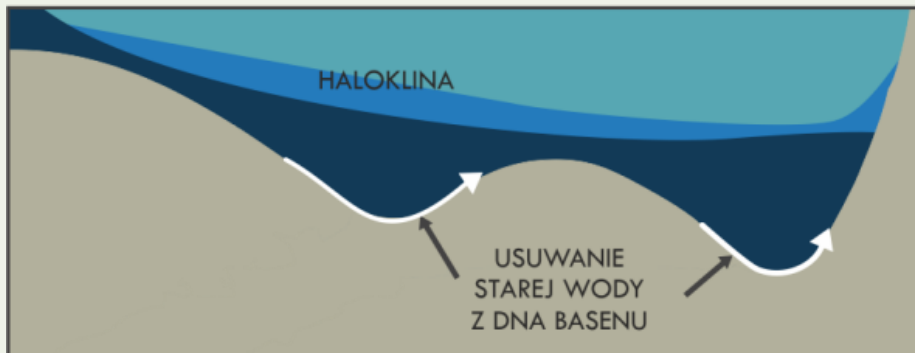

gatunki obce

Duże wlewy z Morza Północnego

Stan przed wlewem

Stan po wlewie

- mają miejsce średnio co 10 lat
- muszą wiać bardzo silne wiatry zachodnie
- dostarczają wód pełnomorskich (35 PSU)
- dostarczają wód natlenionych
- powodują usuwanie starej wody dennej, często pozbawionej tlenu
- przyczyniają się do poprawy warunków środowiskowych i dobrostanu zwierząt wodnych

Dorsz – ryba zależna od wlewów

podwój wielki

- skład
- miejsc
- ikra o
- natle

• Bornholmska
• Gdańska
• Gotlandzka

• dzka
• ch i dobrze

Ocieplenie klimatu i jego skutki

BAŁTYCKI NAUKOWIEC

ODC. 4

BAŁTYK A ZMIANY KLIMATU

Projekt finansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

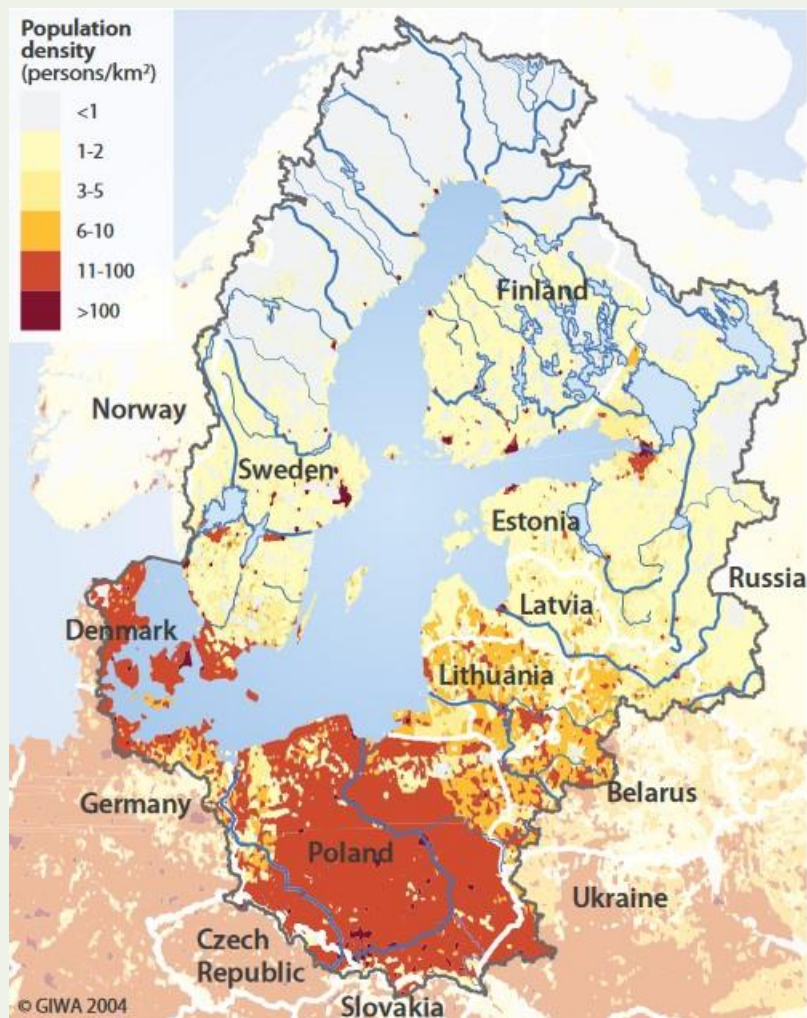
Wypowiada się dr Tomasz Kijewski z Instytutu Oceanologii PAN w Sopocie.

Ocieplenie klimatu i jego skutki

Zanieczyszczenia

Populacja zlewni Bałtyku

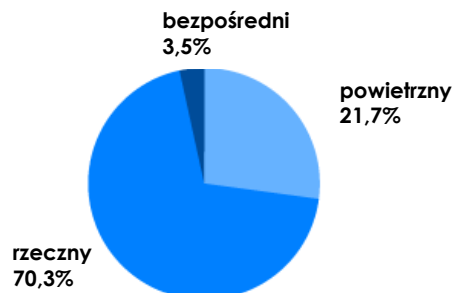
- praktycznie cały obszar Polski leży w zlewni Morza Bałtyckiego
- kraj o największym zagęszczeniu ludności
- dobrze rozwinięty gospodarczo
- 60% powierzchni kraju zajmują użytki rolne
- przoduje w liczbie osób zatrudnionych w rolnictwie

Zanieczyszczenia - sptyw biogenów

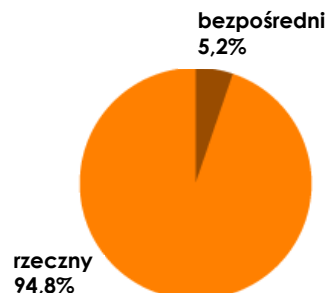

Całkowity ładunek do Morza Bałtyckiego w 2014 roku

azot (825 825 ton)

fosfor (30 949 ton)

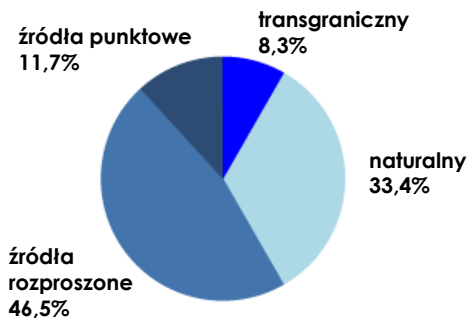

12% redukcja azotanów od 2003 roku

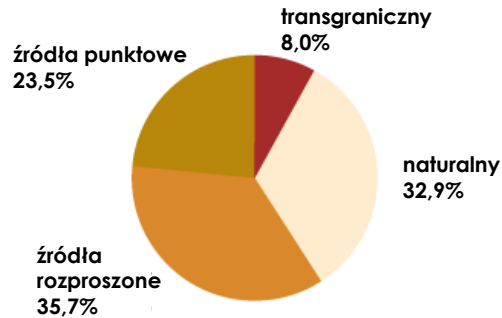
25% redukcja fosforanów od 2003 roku

Rzeczny ładunek do Morza Bałtyckiego w 2014 roku

azot (529 583 ton)

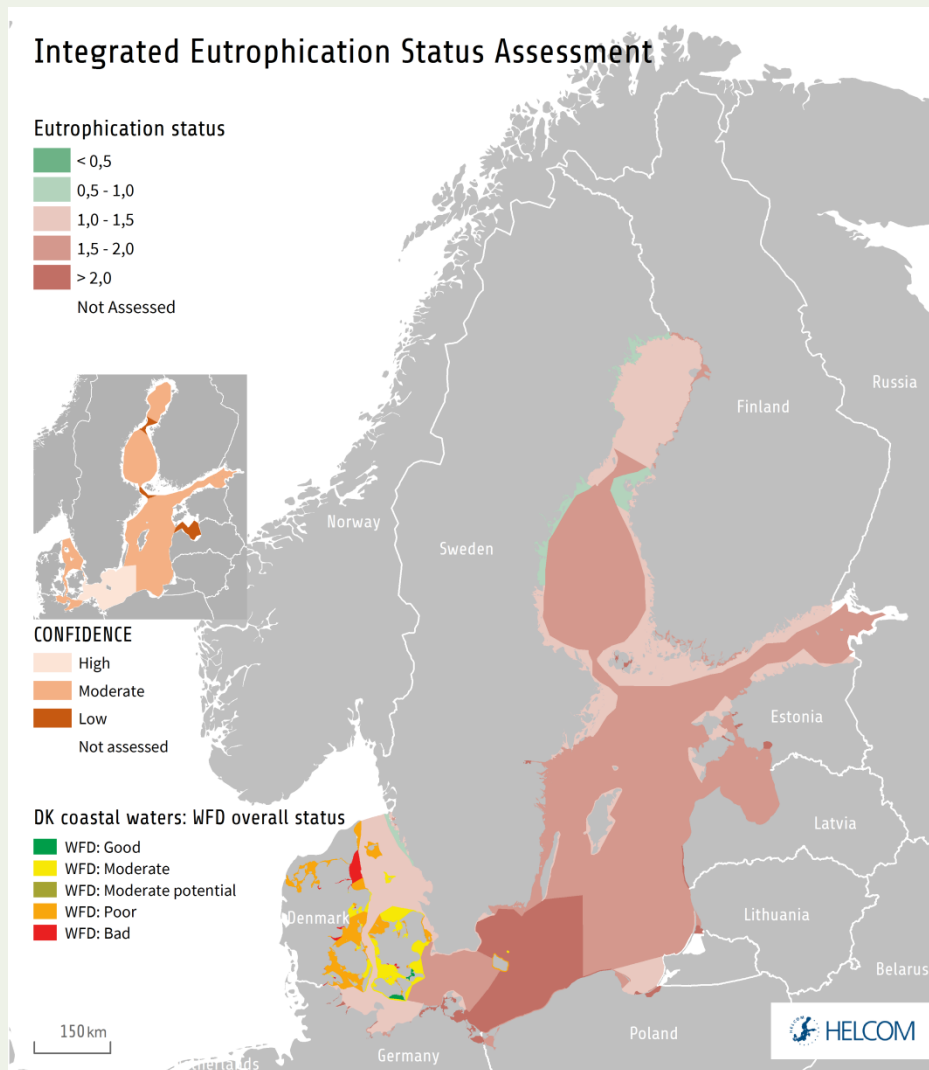
fosfor (22 273 ton)

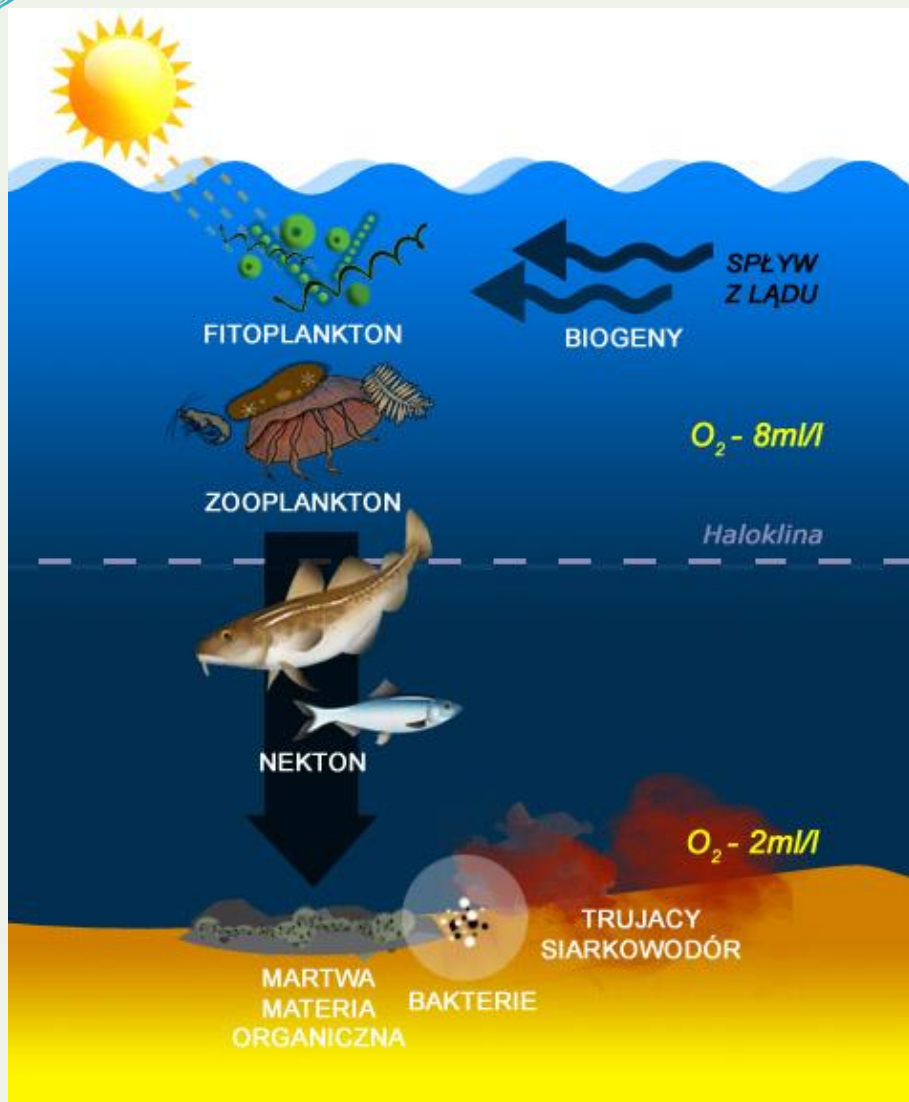
Zanieczyszczenia - eutrofizacja

- >97% powierzchni Bałtyku dotyczy problem eutrofizacji
- 12% znajduje się w stanie odbiegającym znacznie od dobrego
- wpływ biogenów z lądu znacznie się zmniejszył, jednak skutki tego nie są jeszcze wyraźnie widoczne

Zintegrowany stan eutrofizacji Morza Bałtyckiego w latach 2011-2016

Zanieczyszczenia - eutrofizacja

Skutki:

- zmniejszenie przejrzystości wody w trakcie zakwitów
- wymieranie makroglonów dennych
- mniej ryb poniżej halokliny
- powstawanie pustyn beztlenowych
- wymieranie zwierząt bentosowych w rejonach z niedoborem tlenu
- występowanie toksycznego siarkowodoru przy dnie

Zanieczyszczenia - mikroplastik

- cząstki plastiku o rozmiarze mniejszym niż 5 mm
- jego źródłem są rozdrabniane śmieci, pranie odzieży syntetycznej oraz pył miejski
- nawet najbardziej nowoczesne oczyszczalnie nie są w stanie usunąć całego mikroplastiku
- plastik obecny w wodzie stanowi zagrożenie dla organizmów ją zamieszkujących
- plastik w środowisku morskim rozkłada się nawet 450 lat!

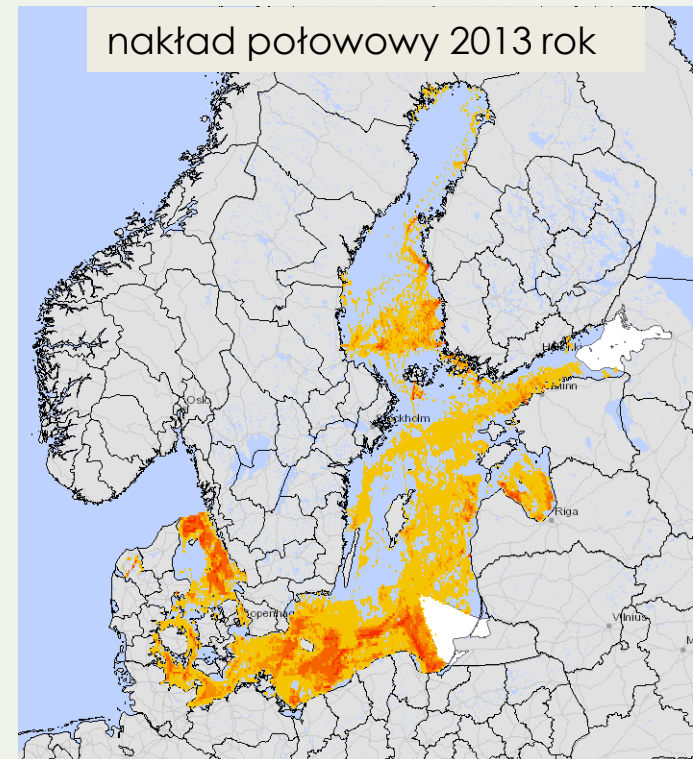
Presja antropogeniczna

- nieodpowiedzialne zagospodarowanie wybrzeża
- wycinka przybrzeżnych szuwarów
- nielegalne zrzuty odpadów

Żywe zasoby morza

- zbyt intensywne połowy oraz zmiany klimatu spowodowały poważne problemy z jakimi borykają się stada dorsza; od 09.2019 wprowadzono zakaz połowów kierunkowych na ten gatunek ryby
- niezrównoważone rybołówstwo może doprowadzić do znacznego zmniejszenia populacji ryb bałtyckich w przyszłości
- zmiany klimatu oraz zanieczyszczenie skutkują ograniczeniem bazy pokarmowej ryb
- należy znać zależności zachodzące między różnymi organizmami, aby móc nimi bezpiecznie gospodarować

Gatunki obce

- gatunek obcy to każdy żywy osobnik występujący poza swoim naturalnym zasięgiem
- może być również gatunkiem inwazyjnym konkurującym z gatunkami rodzimymi, m.in. o siedlisko, pokarm
- niejednokrotnie gatunki obce znajdują dla siebie niszę i nie wpływają istotnie na gatunki rodzime
- mogą przyczyniać się do niszczenia infrastruktury przybrzeżnej oraz utrudniać np. połowy ryb
- w Bałtyku występuje około 140 gatunków obcych

Świadomość ekologiczna społeczeństwa

Dlaczego jest tak ważna?

- człowiek to element ekosystemu
- działania człowieka mają wpływ na środowisko wodne
- PROBLEM- złożoność procesów zachodzących w środowisku morskim

Ocean Literacy

Chcesz się dowiedzieć więcej? Odwiedź link <https://oceanliteracy.pl/>

Konferencja popularno-naukowa
„Ochrona wód i wybrzeża Morza Bałtyckiego
w obliczu zagrożeń ekologicznych”
Kołobrzeg, dn. 16 marca 2023 roku

Dziękuję za uwagę